

נס"ד

פרשת בהעלותך

תשפ"א

שיחות מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שנאמרו במשך השנים על פרשת השבוע
נכתבו ע"י הרה"ח ר' נפתלי בינג הי"ו

"דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה".

בהעלותך את הנרות פירש"י 'שתהא השלהבת עולה מאליה'. מבארים בשם תלמידי הבעש"ט הק' שכל מה שכתוב בתורה הק' הוא חי וקים ותקף עד עצם היום הזה, וא"כ עלינו להבין על איזה סוג שלהבת אור ומנורה מספרת לנו כאן התורה"ק, וכן מהו הפשט בכך שהכהן מדליק את המנורה אולם השלהבת עולה מאליה, הלא כתיב 'בהעלותך' לשון נוכח, ואילו 'יאירו' הוא לשון נסתר משמע שיאירו לבד? וכן צריך להבין מדוע כתבה התורה יאירו שבעת הנרות, הלא הפירוש של 'אל מול פני המנורה' מבארים אל מול הנר האמצעי, היינו ג' מימין וג' משמאל, וא"כ הם ששה נרות ולא שבעה?

ישנו יסוד נפלא מהרה"ק השר שלום מבעלז זי"ע, והוא שכל מצוה שעושה אדם למטה, עושה הקב"ה כנגדו למעלה. וממילא בהעלותך – כפי שעושה המצוה למטה, כן יעשה הקב"ה למעלה יאירו שבעת הנרות... וכמו כן מצינו בבניית המשכן אצל משה רבינו ע"ה אמר הקב"ה למשה שיעשה, אולם לאחר מכן מגלה לנו התורה הק' 'הוקם המשכן' – מאילו. וזה הפשט בית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, כלומר שכל המעשים שנעשו שם היו מכוונים אותם לשמים ואף שם היו נעשים. ועל דרך זה מבאר רש"י הק', ויעש כן אהרן 'מלמד שלא שינה' – שתמיד כיוון כנגד ביהמ"ק של מעלה...

הרחבת הדברים: נר מורכב מדבר גשמי ורוחני גם יחד. הנר הוא גשמי, פתילה ושמן. והצד הרוחני הוא השלהבת, האור. ועל אף שעיקר הנר הוא האור שמפיץ, אך מנגד ללא הנר הגשמי לא יוכל האור להתגלות. ואמנם הצד הרוחני יכול היה להתקיים בלא הגשמי כפי שאנו רואים במציאות העולמות שהקב"ה בראם רוחניים בלבד. אולם בשבילנו כדי שאנו נוכל להתקיים כאן בעולם הזה למטרת אלקותו יתברך ברא ה' בכזה אופן שהרוחני יחיה את הגשמי. וכל זה מפני שאין אנו מסוגלים לחיות כל הזמן בהפשטה גמורה, כלומר לבטל את הגוף, אבל בל נשכח שזו המטרה של העולם שנעבוד בעיקר עם הרוחניות שמחיה את הגשמי.

'והרמז עפ"י מה שכתוב נר מצוה ותורה אור ואיתא רצה הקב"ה לזכות את ישראל – לשון זיכוך לפיכך הרבה להם תורה ומצוות'.

נותנים לאדם נר כדי שידליק אותו. האדם מקבל את כל האמצעים מאתיים ארבעים ושמונה מצוות עשה כנגד רמ"ח איבריו, ושס"ה מצוות לא תעשה כדי שידליק בהם את שס"ה גידיו... מגלה לנו השפ"א עצה כיצד נוכל להפשיט את כיוון החיים שלנו ולחיות באופן רוחני על אף שאנו כל כך גשמיים. על ידי התורה והמצוות שהם מזככים את החומר...

מובא באריז"ל הק' אחד התנאים למי שרוצה לעסוק בתורת הנסתר הוא שלא יכעס בשום פנים ואופן שבעולם על שום דבר... ומי שלא יכול שלא יעסוק בלימוד זה כלל! ומבאר מדוע, משום שכל המושגים בקבלה הם מושגים שאומרים אותם אך צריך לדעת להפשיט אותם וכגון כשכתוב בתורה 'יד ה'" 'ויאמר ה'" 'וילך ה'" 'וירד ה'"... וכי הפשט הוא כפשוטו חלילה? אלא רואים שצריך לדעת להפשיט את המושגים הללו כדי שלא לגשם אותם חלילה. התורה הק' כותבת 'לא תעשה לך פסל וכל תמונה'... התורה אינה מתכוונת רק לפסל מחמר או מתכת אלא גם במחשבה... לצייר ציור או הגדרה של אלוקות ח"ו במח. כעת, אם נשאל אדם מדוע הוא כועס? מיד יסביר לנו מי בדיוק הרגיז אותו ומה עשה לו, אך אותו אדם מה הוא עושה, הופך את האדם שהרגיז אותו למציאות במקום להפשיט את הכעס ולגלות שם גילוי השי"ת, ואם כך אדם זה אינו מסוגל להפשיט דברים פשוטים, ואיך יוכל לעסוק בדברי קבלה ששם אם יגשם את המושגים הרוחניים יגרום לחורבן הרבה יותר גדול...

זו תכלית התורה הק' להדליק את הנרות. נר, שמן, הוא דבר גשמי ואנו עושים והופכים אותם לדבר רוחני. כמו כן גוף האדם נועד כדי שדברך אותו על ידי תורה ומצוות. אמנם אם נראה לאדם שזה מדי מורכב לקיים תרי"ג מצוות באופן זה? מבאר לנו השפת אמת את הענין. ותחילה נקדים בביאורו של הרה"ק נועם אלימלך זי"ע, על מה דאיתא בגמ' 'אביך במאי הוה זהיר טפיל' ששאלו אחד התנאים באיזו מצוה היה אביו מיוחד ביותר לעשותה בכל הדקדוקים, ולכאורה ק' וכי רק במצוה אחת היה זהיר? אלא ודאי הוא שקיימו אותם תנאים את כל התורה הק'. אך על ידי שאדם מקפיד ביותר דווקא על מצוה אחת לעשותה בשלימות, על ידי כך מקבל כוחות ממצוה זו לעסוק כן כל המצוות. כי נר מצוה ותורה אור. ונצטט את לשונו הק': **'והרמב"ם בפירוש המשנה כתב כשמקיים אדם מצוה אחת בשלימות זוכה לעוה"ב ולכן הַרְבֵּה מצוות שימצא על כל פנים מצוה אחת לכל איש ישראל'...** ודוגמא לדבר יכולים אנו לראות בהמשך הפרשה, **"ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה ניגרע"...** מק'

האור החיים הק' מה שייך לומר לשון 'למה ניגרע', הלא התורה הק' בעצמה כותבת שמי שטהור עושה פסח ומי שטמא פטור מלעשות את הפסח? ומביאים תירוץ נפלא בשם הרה"ק השר שלום מבעלז זי"ע, שהרי אותם אנשים מדוע לא יכלו לעשות את הפסח – מובא משום שהיו עסוקים בקבורת מת מצוה ולכן נטמאו, ואם כן 'העוסק במצוה פטור מן המצוה', ועליהם נאמר 'חישב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה'... אמרו אותם אנשים למשה רבינו ע"ה, הלא אם נחשב לנו כאילו עשינו את המצוה מדוע אין אנו מרגישים כלל את קדושת הפסח ואת ההארה הרוחנית מהמצוה, א"כ מוכרח שהתורה הק' רוצה לתת לנו הזדמנות נוספת של פסח שני... כך מקיימים מצוות.

"ויאמר משה אל ה' למה הרעת לעבדך... לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה... ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש" וגו'...

ובמדרש: **'אספה לי זה שאמר הכתוב הבונה בשמים מעלותיו ואגדתו על ארץ יסדה, למה הדבר דומה, לפלטין שהיתה בנויה על גבי הספינות, כל זמן שהספינות מחוברות, פלטין שעל גביהן עומדת... לכך אמר לו הקב"ה למשה אספה לי, למה, שכנוסן של צדיקים הניה להם והניה לעולם, אבל כנוסן של רשעים תקלה להם ותקלה לעולם.'**

כתוב 'מן המיצר קראתי קה ענני במרחב קה', נראה כי מיצר ומרחב הם שני מושגים קיצוניים זה מזה, ולכאורה אם אדם זועק על המיצר שנמצא בו, מה הוא מבקש – שיוציאוהו מהמיצר, וא"כ מה שייך כאן לשון מרחב? אלא מתבאר כי יש כאן חידוש, כשזועקים לה' על מיצר הקב"ה עונה כבר על הכל, גם על מה שהאדם לא ביקש עליו כלל. ענני במרחב קה.

מבאר השפ"א משה רבינו ע"ה הוא היה הפלטין של כלל ישראל להשפיע להם כל טוב, אך כפי שמבאר המדרש כל זאת בזמן שעם ישראל מאוחדים, כל זמן שישבו בחבורות וידברו זה עם זה דיבורים של אמונה, אזי טוב להם וטוב לעולם.

יסוד נוסף חזק מאוד מבואר בפסוקים אלו. **'אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי הם זקני העם ושוטרי'...** ורש"י במקום מגלה לנו במי מדובר. כשהתחילה גלות מצרים הכריז פרעה על יום לאומי שבו כולם נרתמים לעשיית לְבָנִים למען ארץ מצרים, ואף פרעה היה בין המתנדבים... כמובן שכל אחד רצה להראות את יכולתו, ובפרט היהודים שהראו שהם מאוד חרוצים, עשו כמות מכובדת של לבנים. למחרת יצא פרעה אל העם ואמר: מספר הלבנים שנעשו אתמול הוא מספר הלבנים שהנכם צריכים לתת מיום זה והלאה לא יחסר אפי' אחד. לשם כך הקצה פרעה יחידה מיוחדת עבור היהודים, והיהודים עצמם נהיו בחלקם שוטרים ונגשים ותפקידם היה לגלות את המתרשלים בעבודה וכן מקומות שלא סיפקו לבנים די הצורך. אולם, אותם שוטרים יהודים לא ההינו אף פעם להלשין ולמסור את אחיהם כפי שמעידה התורה"ק – **"וַיִּבְנוּ שֹׁטְרֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"**, ממשיך רש"י הק' ומבאר, 'אותם שנתמנו עליהם בעבודת פרך וּמְכִים על ידם, עתה יתמנו בגדולתן כדרך שנצטערו בצרתן'

כאן טמון יסוד גדול עבור כל אחד ואחד, כל מעבר שאדם עובר בחייו סופו שיקבל עליו שכר, אין כזה מושג לעבור מעברים בלי להרויח מהם לבסוף. משה רבינו ע"ה שלא עבר בפועל את המעברים שכלל ישראל עברו בשיעבוד מצרים אמר לקב"ה 'לא אוכל אנכי לבדי לשאת', אמנם אותם אנשים שהיו צריכים להיות נוגשים בעם וביטלו את עצמם למען הכלל וספגו על כך מכות מהמצרים, הם אלו השבעים איש שעל פיהם כעת מתנהל כלל ישראל והם אלו שמחזיקים את העם.

*

'מצוות – עם כל הכוחות'

'במד' ה' חפץ למען צדקו כו' כמה פעמים כתובה פרשת הנרות כו'. פי' כי בודאי בשורש המצוה למעלה יש כל אלה האורות וסודות הגנוזים בכל פרשיות התורה שמדברי' מהמצוות הם שייכים לאותה המצוה אך כי אין בכח התחתונים להשיג כל זה.'

השפ"א זי"ע בא ללמד אותנו בקטע זה מה בעצם פועל האדם במעה המצוות שעושה, וכמו כן כיצד הדבר פועל בעולמות העליונים על אף שהאדם הוא מוגבל בכוחו כי כך ברא אותו השית, ואולי דווקא בשל כך. כשהתורה חוזרת על משהו בנגלה

משמעות הדבר ללמדנו, שיש בנסתר הרבה יותר מכן. ואם התורה חזרה שלשה פעמים על פרשת המנורה א"כ בודאי שנסתר הרבה יותר. והרה"ק בעל הצמח צדק זי"ע מתבטא שזה אינו אפי' כטיפה מן הים, מאחר והים אף שהוא כה גדול ישנה אפשרות לחשב כמה טיפות יש בו אך הקב"ה שהוא אי"ס ב"ה בודאי שא"א להעריך כמה גנוז בתורה הק'.

ביארנו עפ"י מדרש, שכל האותיות שבתורה נכתבו אש שחורה על גבי אש לבנה, אולם האש השחורה היא המושג בשבילנו כדי לנוכל להשיג שיש גם אש לבנה אותה אין אנו רואים ללא האש השחורה. ר' אשר זי"ע היה מבאר נושא זה על המעברים שאדם עובר, שהן הם האש השחורה אך לאחר האש השחורה אם האדם לומד כיצד למנף את המעברים שלו ולא להישבר מהם חלילה, זוכה להגיע לאש הלבנה שהיא הבהירות והקשר בורא. ודוגמא לדבר כשאדם מתחיל איזשהו עסק או שמתחיל ללמוד ולפתח נתקע. או שרוצה לעזור למישהו עם כל הכוחות ולפתח משהו משתבש ולא מצליח, מבאר השפ"א יש כאן אש שחורה שחייבים לעבור אותה כדי להגיע לאש הלבנה, אולם חייבים אנו לדעת שהאותיות השחורות הן ממש מעט לעומת הבהירות שמגיע לאחר מכן באותיות הלבנות. וזה הביאור בעניין שהקב"ה אומר **'אמרתי ונעשה רצוני'** – המאמר שהקב"ה אמר זהו כבר הצמצום אמנם הרצון של השי"ת הוא לפני הצמצום, כלומר מה שאין אנו משיגים, אך החידוש הוא שאנו חייבים לעבור את המאמר כלומר את הצמצום כדי להגיע ליישום רצוני ית', כי ללא זה לא נוכל להגיע אף פעם לרצונו של מקום. א"כ עשיית המצוה של האדם עפ"י מאמר ה' היא השער והכניסה להגיע לעשות את רצונו של מקום. וזה כותב השפ"א ז"ל: **'אכן הקדוש ברוך הוא בטובו מסר לנו כל התורה וסודותיה הגנוזים בה שעל ידי קיום המצוה לשם שמים כל אחד כפי כוחו מתעוררין כל האורות למעלה, שכך עשה השי"ת להיות תלויין אורות עליונים במצות אלו. וכתב כמראה אשר הראה כו' את משה בן עשה כו'.** [וכבר ביארנו בפרשת נשא, נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום, שכל נשיא ונשיא עשה את עבודתו בלי להסתכל על השני אלא כל אחד כפי כוחו].

'אל מול פני המנורה יאירו כו' ובמד' משל למלך שהוכן לו סעודה בכלי הדיוטות וכשבא המלך עם כבוד גדול הטמין ההדיוט כליו וצוה המלך לפסול כליו ולהשתמש רק בכלי הדיוטות כו'. ביאור הענין שע"י זה הביוש עצמו שראה והרגיש שצריך להטמין כליו עי"ז שימש בהם המלך. וז"ש אל מול, שצריך הכהן העובד לידע כי כל אלה המצות הם רמזים לאורות עליונים. ועי"ז מתבטל כל מעשיו בבושה והכנעה להבורא ית' ועי"ז עצמו יש עליה נחת רוח ע"י המעשים שלמטה. וכביכול פוסל הקדוש ברוך הוא העליונים לחיבת התחתונים'.

בכדי להבין קטע זה נביא את לשון המדרש: **'ובמשל המלך שהיה לו אוהב למלך שהיה לו אוהב אמר לו המלך תדע שאצלך אני סועד אלא לך ותקן לי.** הלך אוהבו והתקין מטה של הדיוט מנורה של הדיוט ושולחן של הדיוט. כיון שבא המלך באו עמו שמשין סבבו מכאן ומכאן מנורות של זהב לפניו... כין שראה אוהבו את כל הכבוד, התבייש והטמין את כל מה שהתקין לו שהיה הכל הדיוטות. אמר לו המלך לא אמרתי לך שאצלך אני סועד למה לא התקנת לי כלום? אמר לו אוהבו, ראיתי את כל הכבוד הזה שבא עמך ונתביישתי והטמנתי את כל מה שהתקנתי לך שהיו בלי הדיוטות. אמר לו המלך, חייך שאני פוסל את כל כלי שהבאתי ובשביל אהבתך איני משתמש אלא בשלך'...

יש לעיין היטב בדברי המדרש, האם אמנם עשה טוב אותו אוהב שהטמין את כליו מפני כלי המלך? ועוד, מה גרם עי"כ שהמלך סילק את כליו והשתמש דווקא בשל האוהב? לשפ"א יש כמה מהלכים בעניין במשך השנים, אך עכ"פ בקטע זה הוא מבאר נפלא מהי המשמעות שהאוהב החביא את כליו מפני הבושה. והעניין שעל ידי זה הביוש עצמו שראה שהוא אפס ואין כלפי המלך, דווקא בשל כך ומחמת הכנעתו יכול היה המלך להשתמש בכליו. כמו כן בהדלקת המנורה יודע הכהן כי הפעולה שלו היא כאין וכאפס לעומת הפעולה הנעשית בעולמות העליונים ועל כן דווקא עשייה שכזו היא הנותנת שהמצוה תהיה רצויה למעלה.

העולה מדברי השפ"א, שכל מצוה שעושים כאן בעוה"ז יש להתבונן קודם לכן שמה שאנו עושים כאן הוא רק דוגמא וכאין וכאפס לעומת הדברים הנסתרים הנגרמים על ידי עשיית מצוה זו בעולמות העליונים ועל ידי הבושה והכנעה הזו אנו יכולים לפעול את המצוה. וכך מיסד הרה"ק בעל הפרי הארץ זי"ע בפרשת נח שם מבאר באריכות שאדם לפני עשיית מצוה צריך לדעת בעצמו שהוא גשמי ואיך הוא מעז לגשת למצוה שהיא כולה רוחנית... אלא מאי, אך ורק על ידי האמונה שנותן שהקב"ה בכל אופן שם אותו כאן בעולם כדי שיקיים מצוות לפי הכלים שלו ולפי הכוחות המוגבלים שניתנו לו מאת ה', ורק הוא יכול לתת לו את הכוחות לעשות באמת את המצוה. וכדוגמת המשל של המדרש שהמלך בסופו של דבר הניח כליו והשתמש בכלי ההדיוט, כי אכן הראה שנתרצה בעשייתו של אותו אוהב, כמו כן בעשיית המצוה מתוך הכנעה לוקח הקב"ה ומשתמש במצוה שהאדם עשה יותר מכל מה שזה גורם באמת בעולמות העליונים.

ביאור זה מתקשר היטב עם ביאורו של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שבחנכה כשאנו מדליקים למטה ל"ו נרות כמו כן מדליקים למעלה ל"ו נרות וזהו ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

ובמד' שנתקשה משה רבנו ע"ה ונעשית מעצמה. וקשה שהרי כתיב בתורה שבצלאל עשאה וכן איתא במד' שתמה מרע"ה על בצלאל שיכול לעשותה ע"ש. אמנם ביאור הענין כי ודאי כפי מה שהשיג מרע"ה כל פרטי מעשה המנורה לא הי' בכח אנושי לעשותה. אך בצלאל לא השיג כל כך. וכפי השגתו עשאה ברצון ובכוונה טובה לש"ש. ולכך גמר השי"ת להיות נעשה כל שאר הדברים מעצמה. וז"ש כמראה שהראה למשה כך נעשה ע"י בצלאל אף שהוא לא השיג זאת כלל.

מובא שהקב"ה הראה ולימד את משה רבנו ע"ה את כל מעשה המנורה, אמנם נתקשה משה במעשה המנורה, לבסוף אמר הקב"ה למשה השלך את הזהב לאש, ויצאה המנורה על כל פרטיה. לאחר מכן כתיב שבצלאל עשה עושה את המנורה בדיוק לפי הכללים שקיבל משה רבינו ע"ה, כמובא ברש"י הק', בד"ה: **'כן עשה את המנורה - מי שעשאה. ומדרש אגדה ע"י הקדוש ברוך הוא נעשית מאליה'. ובשפתי חכמים: 'מי שעשאה - ר"ל מי שעשה את כל הכלים והוא בצלאל'. ועל זה תמה משה רבינו כיצד יתכן שהוא למד את כל סודות המנורה ולא הצליח בפועל לעשותה ואילו בצלאל שלא ידע את כל סודותיה עשה בדיוק את המנורה על כל כפתוריה ופרחיה? מבאר השפ"א זהו הסוד והיסוד ששניהם הגיעו בסופו של תהליך לתוצאה הרצויה, כי משה רבינו שעלה למעלה והשיג את כל סודות המנורה לא היה בכח האנושי הפשוט לעשותה אחר כל הידיעה הזו אלא ע"י הפשטת האמונה. אך בצלאל מצד שני לא ידע את כל הסודות ועשה בתמימות ובאמונה כפי הכח האנושי שהקב"ה נתן לו לעשות ולכך הצליח באמת לעשותה באופן הנגלה והקב"ה השלים את כל הנסתר... אך אם אמנם היו נותנים בצלאל את ההשגות של משה רבינו במעשה המנורה גם הוא לא היה יכול להקימה. וזהו **'השלך על ה' יהבך'**, משה רבינו מצד אחד עם כל השגותיו היה חייב לעשותה על ידי ההשלכה לאש, כדי שלא יהיה לו צד כלשהו בעשייתה בפועל אחר שהוא בקיא בכל הסודות שלה, ולעומתו בצלאל שאמנם בעשייה הגשמית של המנורה עשה כפי שנצטווה אך הביטול שלו היה שלא ידע על מה ולמה עושה מה שעושה. וכבר ביארנו בשם ר' אשר על ארבעה שנכנסו לפרדס ור"ע היה היחיד שנכנס בשלום ויצא בשלום. ובאר כי ר"ע שחי עד גיל ארבעים שאינו משיג כלום המשיך בדרך זו ולכן לא הסתכן כשנכנס לפרדס כי כל הזמן חי את שפלותו שאין לו כלום משל עצמו, ולכן זכה גם לצאת בשלום. ועפ"י יסוד זה גם ביארנו את הגמ' על שמואל שהיה מחשיב את עצמו לגבי אביו כחומץ בן יין. והטעם, משום שאביו נהג היה לסייר בנכסיו פעמיים ביום והוא רק פעם אחת. ולכאורה צריך להבין, אם היה שמואל מסתפק רק בפעם אחת הלא הוא בעל אמונה יותר מאביו שהיה מסייר פעמיים ביום? מבאר המכתב מאליהו זצ"ל, מאחר ושמואל ידע שאם ילך לסייר בנכסיו יותר מפעם אחת, הוא ייכשל ויחשוב שהוא המצליח בנכסיו, כי הגוף מחכה לרגע הזה שאדם נכשל כדי לגנוב לעצמו את ההצלחות... על כן העריך את אביו שהוא כ"ן מחמת שמסייר פעמיים בנכסיו ועדין זוכר וחי בביטול העצמי שבו, שהקב"ה מנהיג אותו ונותן לו ברכה בשדה. וביתר עומק מסופר בגמ' על הכהן גדול שהיה נכנס לפני ולפנים, ובצאתו בשלום מן הקודש היו כל העם מלויים אותו בשמחה... אך מנגד כל זמן שהיה בפנים היו כל העם ואף הגדולים שבהם כשמעיה ואבטליון עומדים בחוץ ומקוים שיצא. אך יש לבאר היטב לפי דברינו כי כשהיו שמעיה ואבטליון מחכים יחד עם כולם בחוץ היתה מחשבתם בביטול גמור לרצון ה' שהם אלו שיחכו בחוץ והכהן גדול יהיה זה שבחר בו ה' שיהיה בפנים בקודש. ובביטול זה היו גורמים לאיחוד בכל כלל ישראל וע"י עבודתם באמת היה זוכה לעשות את עבודתו כראוי ולצאת בשלום! כך מבאר הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע, זה היה כל הכח של הכהן גדול להכנס לשלום ולצאת בשלום מן הקודש, רק בזכות אלו הצדיקים שעמדו מבחוץ ונתנו את ההכנעה, ולא חשבו למה אני לא זכיתי להיות בקדש הקדשים והוא כן, אלא נתנו את ההכנעה שזהו רצון ה' שהיום הוא כאן ולמחר היכן שהקב"ה ישים אותו שם טוב לו! ומנגד, רק ע"י עבודת הכה"ג יכלו שמעיה ואבטליון להגיע לאן שהגיעו... וכמו כן בצלאל לא היה יכול לעשות את המנורה באופן כל כך מושלם לולי כוונותיו והשגותיו של משה רבינו ע"ה. כלומר שמעשה האחד משלים את מעשה זולתו.**

וזה ללמד לכל מצוה שע"י רצון אמיתי לשם שמים נתקן הכל בעזרת הבורא ית' כמ"ש לאל גומר עלי. וגם זאת אמת שע"י ראיית מרע"ה שהראה לו ה' מעשה המנורה אף שמרע"ה נתקשה ולא הי' יכול לקיימה בפועל הועיל הראי' והכוונה שלו שיוכל בצלאל לעשותה. וכך הוא שהקב"ה מצרף מחשבה טובה של יחיד סגולה למעשה פשוטה של פשוטי בני". כי נראה שאיש פשוט יכול יותר לקיים מצוה במעשה בפשיטות לשם שמים. והצדיק ע"י שמשיג יותר אינו יכול לקיים בפועל כ"כ. לכן הקדוש ברוך הוא מצרף המחשבה להמעשה. [כך יראה א"כ רצון הבורא ית'] ואמת שגם באדם עצמו הדעת שלו יותר מהמעשה והקב"ה מצרף כו' כנ"ל כי מרע"ה הוא הדעת של ישראל כנ"ל.

זה מה שאנו אומרים בכל מצוה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל, היינו שאנו עושים את המצוות אך העיקר הוא להכיר את הטמיר ונעלם מעינינו בעשיית המצוות. ואז מגיעים לכוונה הרצויה. מספרים שכשמינו לאדמו"ר את הרה"ק מסלאנים זי"ע,

אמר במשל, מדוע מינו אותו לרבי? כאותו מלך שהיו צריכים לרצותו, ופחדו מאוד לגשת אליו מחמת שהוא מלך. מה עשו? שלחו מאן דהוא שהיה לו חוב למלך, ועל כן כשהוא נכנס למלך כבר לא היה לו מה להפסיד ומאחר ונכנס עם כזו שפלות שכבר לא פחד משום דבר... כן הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה דווקא דרך האדם הפשוט. **'ואמת שגם באדם עצמו הדעת שלו יותר מהמעשה'**. כלומר אדם צריך לדעת שכמה שלא יעשה תמיד יש יותר מזה שעדיין לא עשה. ואמנם האדם צריך להיזהר שלא להיכנס לכפייתיות לעשות שוב ושוב את המצוה אלא להיפך, **הטעם שאינו עושה בשלימות היא בדווקא כדי שאדם יידע שבמחשבה הוא יכול להשיג הרבה מאוד, אך העשייה שלו היא דווקא לפי הכלים שהקב"ה נתן לו ומנגד כשעושה את המצוה לפי הכלים שהקב"ה נתן לו כלומר – במקסימום ההשתדלות שלו אזי הקב"ה מחשיב לו שעשה עם כל הכוונות, גם מה שאינו יכול בפועל באמת לעשות.** (הערת הגר"פ: משמע מהשפ"א יסוד עצום שהחכמה והמעשה קשורים זה בזה כפי שמובא באבות כל שחכמתו מרובה ממעשיו... חכמתו נופלת ואינה מתקיימת. ואמנם אם נסתכל על עץ נראה שתחילה גדלים השורשים ולאחר מכן הענפים, ובכל את המשנה מלמדת אותנו להיפך שהחכמה היא זו שמפילה את העץ אם אין גם מעשים... וכאן זה מתבאר נפלא כי משה רבינו ע"ה הוא הדעת של כלל ישראל כמובא, ובצלאל הוא בחינת העשייה של המנורה, וא"כ ללא עשייתו של בצלאל היתה החכמה של משה רבינו ע"ה כביכול נופלת ולכן העבודה המעשית של בצלאל על ידי הכח של חכמתו של משה רבינו בעצם נתנה השלמה אחד לשני כפי שביארנו. ועפ"ז גם מובן מאוד שכך זה עובד בכל משפיע ומקבל, שאם המשפיע אינו מחובר למקבל ולא מתחבר לעשייתו אזי הוא יכול ליפול מרוב חכמתו, וא"כ המקבל אמנם ניזון מחכמת המשפיע אך בל נשכח שהעשייה ויישום הדברים של המקבל הן הם הבנין שמחזיק את המשפיע). על כך השיב אדמו"ר שליט"א שהחידוש של השפ"א במאמר זה נוגע כלפי האדם עצמו שכשיש לאדם הרבה חכמה, הוא צריך לתת את הביטול בכך שיוודע שאינו יכול ליישם בפועל כפי שמשיג בחכמה, והטעם לכך כדי שייתן את הביטול וביטול זה יביא אותו לשלימות כזו שהקב"ה ישלים לו את מעשיו כאילו עשה אותם בשלימות הרצויה על פי כל הכוונות אף שאינו ומשיג אותם. וזהו מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה כאילו שעשה לפי המחשבה המושלמת. וזה נקרא שאדם מתחבר לעצמו!! היינו שיכיר את מציאותו הבלתי מושלמת וייתן לקב"ה להשלים אותו.

*

'החיבור אל אור הנשמה'

"נסמך פרשת המנורה למ"ש בפרשה הקודמת ובבוא משה כו' מדבר אליו. מבאר רש"י במקום וישמע את הקול מדבר אליו – **'קול שדיבר בסיני כשהגיע לפתח היה נפסק'**. ויש להבין דבר פלא זה, הלא להבדיל ובדרך מליצה, כל אחד שעובר ביום שישי ברחוב יכול לשמוע 'קולות וברקים' מתוך הבתים... קולות שעוברים גם קירות מאוד עבים... וכולם מתחילים להלך רכיל ולדבר מה קרה לפלוני ואיך אצל אלמוני, וכאן דיבר הקב"ה עם משה רבינו ע"ה באוהל כשאהרן לידו, ולא היה זה קול נמוך שאינו נשמע אלא קול חזק כפי שהיה במעמד הר סיני ובכל זאת לא שמע אהרן וק"ו שכל העומד מחוץ לאוהל לא שמע כלום מחמת שהיה הקול נפסק? וכמו כן יש להבין מהי סמיכות הפרשיות זו לזו, בהעלותך את הנרות, מהי פעולה זו של הנרות?

השפ"א בא לבאר עפ"י דרכו בקודש. ואנו נקדים מספר הקדמות כדי להבין היטב את דבריו. כל דבר שקיים בעולם מתפקיד האדם להביט בפנימיות הדבר ולא בחיצוניותו. וכשאנו אומרים פנימיות הכוונה לנשמה. לכל חפץ בעולם יש חיות פנימית כדכתיב **'ואתה מחיה את כולם'**, ועל ידי שאנו מגלים את אותה החיות אנו מגיעים על ידי כך לחיות כל הזמן בקשר עם הבורא כל עולמים. מבאר השפ"א דבר נוסף, כשאנו מגלים כביכול את הנשמה של כל דבר, עדיין לא הגענו לתכלית ההשגה, כלומר – שאני רואה אדם ואני יודע שיש בו חיות שמחיה אותו, אני רק משיג את הכלי שבו שוכנת החיות הזו, כי כשאני רואה את האדם הזה חי ופועל, אני משיג שהוא עושה זאת רק על ידי הנשמה שמניעה אותו... אך אי אפשר לומר שאני רואה את החיות עצמה! משום שהחיות עצמה מגיעה מהקב"ה שהוא אין סוף, ואותו אין אנו יכולים להשיג, א"כ הנשמה היא בחינה של אינו מושג. והדבר שכן מושג הוא רק על ידי הכלי. הרה"ק בעל התניא זי"ע משתמש במושג שונה להגדיר את שני הבחינות הרוחניות הללו. לאחד הוא קורא 'ממלא כל עלמין', והשני 'מסובב כל עלמין'. ובפרי הארץ זי"ע מכנה אותם, קוב"ה ושכינתיה. וכמו כן אור פנימי ואור מקיף, הכל הם שמות וכינויים שתחתם מסתתרת אותה הגדרה של מושג שאותו מחיה האינו מושג. בשפת

אמת של פרשתנו נוכל לראות זאת בצורה של ששת ימי המעשה ושבת קודש, או משה רבינו ואהרן הכהן, וכפי שנראה אי"ה בהמשך.

ידוע ש'מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך', וא"כ יש להבין מדוע לא תגבר הנשמה על הגוף על ידי שתאיר לו מעט מן האור, ומדוע צריך גם את הקשר של האדם לתורה? אך זהו היסוד שמבאר לנו השפת אמת זי"ע, מכיון שאדם צריך תמיד לקבל תוספת למושג מהאינו מושג, והתורה הק' יש בה שתי כוחות, א. שנותנת לאדם עוז – היינו כוחות אדירים, ב. תושיה – היינו כלים להתמודד מול הניסיונות ועוד יותר מכן עוזרת לו להפוך את היצה"ר לטוב. ולעניינינו בהר סיני הגיעו בני ישראל להתפשטות הגשמיות וממילא הם השיגו את התורה בבחינה של סובב כל עלמין היינו – בלי הלבוש של התורה כפי שהיא מתגלה לנו. כשהקב"ה דיבר עם משה רבינו התורה מעידה עליו, '**לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא**', הדיבור היה מופשט בדרגה של סובב כל עלמין, שהוא דרגה כל כך גבוהה שהוא סובב את העולם ולא יכול להצטמצם לתוך כלי מחמת זכותו. אלא הוא מקיף וסובב את הכלי... וזה הטעם שלא שמעו את הקול מבחוץ, אין הכוונה שבאמת לא שמעו אלא לא השיגו את הדיבורים הללו, וכמשל לאדם שידרוש בפלפול בכיתה א' ואף ילד לא יבין את דבריו, כמו כן רק משה רבנו שהיה בדרגה כל כך מופשטת יכול היה להבין אולם אהרן הכהן ובדאי כל ישראל לא השיגו משום שהכלי שלהם היה עב מדי מכדי להשיג את האור הזה.

'כי ב' אלו הם בחינות תורה אור ונר מצוה, כי משה רבנו ע"ה הוא בחינת תורה אור. אבל התחתונים צריכים להכין נר וכלי לקבל האור תורה והוא בחינת תיקון הגוף ברמ"ח איברים. דהנה כתיב נר מצוה וכתיב נר ה' נשמת אדם כי הגוף הוא כלי אל הנשמה והנשמה מאיר אל הגוף.

שכן הוא ציור האדם שאין יכולים להשיג עצם הנשמה רק בכוחות המתפשטים מן הנשמה ברמ"ח אברים, וכשאדם מקשר ומשעבד הגוף אל הנשמה מקבל אור ממנה וזה נר מצוה.'

השפ"א מזכיר את המילים 'תיקון הגוף', ובשבועות מדבר גם על נושא זה ומבאר שם, שתיקון הגוף אינו מה שהאדם משתנה על ידי שעובד על המידות שלו, אלא מה שהאדם לומד להכיר שאינו יכול בלא עזרת השי"ת וממילא הוא מפנה מקום כביכול שהבורא יתגלה בו. משום שכל זמן שהוא חושב שיכול לבד וזו הישות שלו שמתגברת על המידות א"כ אין לקב"ה מה לתקן אותו, אך כשהוא לא מסתדר לא בגשמיות ולא ברוחניות, הוא מכין מקום שהקב"ה ישפיע עליו הצלחות וממילא על ידי שהוא מכיר בכך הוא מגיע לתיקון הגוף שהוא הקשר הזה עם ה'.

בתורת המעשה: המפגש הראשון שלנו עם אור הנשמה הוא ע"י הכלי שלה ובמשל היינו האדם העומד מולנו. אך עדיין אין זה החיבור של האדם לנשמה. אמנם אם אדם עובר כאבים מאדם אחר, ואז הוא מתחיל לעבוד במח לא לשנוא אותו אלא להכיר שיש כאן חיות פנימית שיוודת בצורה הזו בכדי שהאדם יכין את עצמו להיות כלי לקבל את האור הזה, ובמקום להתרגז ולהשיב לשני הוא שותק ומוחל ומבקש רחמים מה' שיתן לו את הכוחות להחזיק מעמד כי אין לו כוחות משל עצמו... או אז הוא נהיה כלי והמקום ב"ה משפיע עליו דרך המקרה הנ"ל את החיבור לאור הנשמה. (אמנם אין האדם צריך לתת לשני לרמוס אותו, או בדוגמא שונה אם ישנו ויכוח על ממון בודאי האדם צריך ליישב את ההדורים בדרכים המקובלות, כגון לקרוא לשני לבית הדין וכדו'... אך אנו מדברים ברמת העבודה העצמית הפנימית של האדם בה הוא נדרש לקחת את חברו לבית הדין אך ורק טכנית כדרישת התורה כדי שיוכלו האנשים לחיות כראוי על פני האדמה ולא יהיו בבחינת איש הישר בעיניו יעשה. אך כשלוקח אדם את חברו לבית דין, יש לו עבודה פנימית גדולה פי כמה – והיא, לא לשנוא אותו ולא לרכל עליו, אלא אם חכם הוא יראה שבעבודה שהוא עושה הוא מכין את עצמו להיות כלי ראוי לקבל השפעה ישירות מאת השי"ת אל חיבור אור הנשמה).

'אכן באמת כל הנשמה היא נר אלקים שהיא כלי שיחול עליה אלוקותו יתברך שמו וב' תיקונים הללו הם בימי המעשה והשבת. דאיתא בגמ' ברכי נפשי את ה', שהנשמה דומה להקב"ה מה הקב"ה זן את העולם כך הנשמה זנה את הגוף. וכמו שהקב"ה משגיח ומחיה כל העולם תמיד כן צריכה הנשמה להשגיח ולהנהיג את הגוף'...

מבאר השפ"א זי"ע, בראש ובראשונה תפקיד האדם להכיר שיש לו נשמה חלק אלוך ממעל, אך אותה אין לו דרך להכיר רק דרך הכלי הגשמי שהוא החפצים או האנשים או המצבים שאדם עובר ורואה בעיניו הגשמיות ומשיג שיש בהם פנימיות. ובשלב השני יכול האדם להמשיך ולעלות דרגה אחר דרגה להפשיט עוד ועוד מצבים עד שיהיה דבק כל הזמן בבורא.

'ועל ידי מעשה המצות וכל המלאכות בימי המעשה שהם כוחות מורכבים מנפש וגוף בזה מתדבק הגוף אל הנשמה'... מצב זה של עבודת הדבקות התמידית מביא את האדם למצב שדורשים מנשמתו שתהיה משגיחה תמיד על הגוף וממילא האדם מזכך את גופו בכל מצב שכזה עד שנהיים הגוף והנשמה אחד.

'אכן בשבת קודש כמו שהכתיב הקב"ה לעצמו מנוחה, כן נפשות בני ישראל יש להם מנוחה ולכן המלאכות אסורות, כי אז הנשמה בעצמה מקבלת אור אלוקות'...

מבאר השפ"א זי"ע, שבשבת קודש אסור לעשות מלאכות שעושים בששת ימי המעשה, משום שהשבת היא מנוחה כדי שהנשמה תקבל אור אלוקי. השבת היא הסובב כל עלמין של שאר ימות השבוע, ועל כן מצד אחד אין לעשות שום מלאכה כי בשעה זו של השבת האדם מקבל אור ממקום שאינו מושג, ולכן נקראת נשמה זו של שבת 'נשמה יצירה', על שם מה שהוא יותר לאדם, שאינו מושג לו. וכח זה משפיע עליו כוחות לשבוע הבא שיוכל לנהוג בחכמה לראות רק פנימיות. מצד שני כמה שאדם עבד בממלא כל עלמין שלו במשך השבוע לראות ולגלות את חיות השי"ת, כך הוא יקבל בשבת הבאה הארה גדולה יותר לפי ערך עבודתו.

עוד מוסיף השפ"א לבאר, כי בקבלת התורה עם ישראל היה מוכן בבחינת אלקים אתם ובני עליון... אולם לאחר החטא ירדו ממדרגתם למדרגת תיקון הגוף שנעשה בששת ימי המעשה בעובדין דחול על ידי נר מצוה. וכמו שמובא במדרש, 'שאין יכולים לראות רק מתוך השחור שבעין'. היינו רק ע"י הכאבים שאדם עובר יכול לראות ולגלות שהקב"ה מנהיג אותו, אך ללא זה הוא כלל לא יחפש לגלות את ה'. ולכן בששת ימי המעשה כתיב **'ויהי ערב ויהי בקר'**, שתחילה קדם המצב של ערב כדי לרמז שלא יכול האור להתגלות אלא רק מתוך החושך. משא"כ בשבת קודש לא כתיב ויהי ערב, כי הוא בחינת אספקלריא המאירה.

כמו כן משה רבינו ע"ה היה בחינת אספקלריא המאירה ולכן מובן מדוע רק הוא שמע את דברי ה' כי הוא הגיע לבחינה של מסובב כל עלמין, ואהרן היה בבחינת ממלא כל עלמין וכן כל ישראל. וזהו הקשר בין שתי הפרשות, ללמדנו כי החיבור אל אור הנשמה מגיע ע"י נר מצוה כפי השתדלות האדם כך מאירה נשמתו ביתר שאת, וזהו בהעלותך את הנרות, כל אדם שיאיר את נשמתו ע"י שיחפש תמיד לגלות את חיות ה', אזי יאיר שבעת הנרות, ויגיע לבחינת משה רבנו, שעלה מדרגה לדרגה עד שזכה להיות בכל ביתי נאמן הוא.

*

א ו ת י ו ת - מחכימות

"והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה, בוכה למשפחותיו ופירש"י ז"ל על העריות. והענין משה שהקשה לדבר למה הרעות וכו' ואם ככה את עושה לי וכו' ואל אראה ברעתי ודבריו שש מאות אלף רגלי וכו' ואתה אמרת וכו'".

יש להבין לכאורה כיצד יתכן שמשה רבינו שהיה מנהיגם של כלל ישראל והורה להם את הדרך לקרבת ה', זונח בביכול את תפקידו ומדבר קשות לפני ה', ומה טמון באותם דיבורים קשים? מבאר הפרי הארץ זי"ע שכאן מונח יסוד גדול בכל מהלך הענינים. והפרה"א כדרכו בונה זאת שלב אחר שלב כדלהלן:

"הענין הוא על דרך ארז"ל באבות בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. הנה ידוע ששים רבוא נשמות ישראל וכמו כן אותיות התורה כידוע שאורייתא וקב"ה וישראל כולא חד, וישראל הן הן גופי התורה".

כהקדמה לדברי הפרה"א יש להבין קודם מה נתחדש בקבלת התורה שלא היה קודם לכן. הלא התורה נכתבה אלפיים שנה לפני בריאת העולם, וישיבות רבות היו לפני מתן תורה, כישיבת שם ועבר ויצחק אבינו ע"ה ואברהם אבינו ע"ה כמובא? אך יש לומר כי לפני מתן תורה היו חוקי ומשפטי התורה הק' כפי שהם. אך בנתינת התורה התחדש משהו שלא היה. שם נתקיים מאמר 'אנכ"י' אנא נפשית כתבית יהבית. נותן התורה התלבש בתוך אותיות התורה הק' ומאז כל מי שלומד את התורה הוא מתקשר ומתחבר עם נותן התורה. זאת אומרת שהתורה בהר סיני נהייתה הדבר המקשר בין ישראל ובין אביהם שבשמים, התורה נותנת לאדם את הכח להיות אחד עם הרבש"ע ללא שום פירוד בכל דרכיו של האדם... וזה הביאור במה שאנו אומרים בכל יום 'אני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא ית"ש', ובעצם מדוע זה משנה שלא תהא תורה אחרת ומה יקרה אם יהיה תורה אחרת? רק מכיון שכעת לאחר מתן תורה הקב"ה מתגלה אלינו דרך התורה הק', אין זה כבר מקבץ של חוקים שהיום מחליטים כך ומחר אחרץ כדרך 'דעת' בני אדם להבדיל, אלא זו התגלות מיוחדת

ששם הקב"ה באותיות התורה, ורק לעינינו נראים הדברים כחוקים פשוטים כדי לשבר את אוזננו ודעתנו אך אמנם אנו מאמינים שזאת התורה לא תהא מוחלפת כיון שיש לנו שם עומק של התקשרות עם הבורא ואת זה אי אפשר לשנות.

בשם החידושי הרי"ם אומרים באותו ענין כי נתינת התורה היא כידוע נישואין של השכינה הק' עם כלל ישראל, אך כאן טמון דבר נוסף, כי גירושין עם התורה אי אפשר לעשות, שכן ידוע הכלל שאם 'משלחה והיא חוזרת' איננה מגורשת. כמו כן להבדיל התורה הק' היא בבחינת משלחה והיא חוזרת. אם יהודי רוצה חס ושלום להיפרד מן התורה הוא לא יכול לעולם מכיון שהיא תמיד חוזרת שכן היא חלק בלתי נפרד ממנו. וזה מה שכותב הפרי הארץ שישראל הן הן גופי התורה. בני ישראל הינם חלק מגוף התורה בעצמה, כידוע שיש ששים ריבוא אותיות בתורה כנגד ששים ריבוא נשמות ישראל. בראשי"ת – יש ששים ריבוא אותיות בתורה...

"ידוע באורייתא ברא קוב"ה עלמא שהן אותיות ואין לך דבר בעולם בלתי אותיות המחיה אותו שהם מאמרו של הקב"ה ואם האותיות הם בהעלם ואינם ניכרים הנה האדם המדבר קודם שמדבר דבר מה הרי הדיבור והאותיות הם בכח ואינם ניכרים".

התורה היא מורכבת מאותיות שבהן נברא העולם. בשם הבעש"ט הק' מבארים את הפסוק, 'לעולם ה' דברך נצב בשמים'. כשאמר הקב"ה 'יהי רקיע' - אותיות אלו מחזיקים את השמים מאז ועד היום הזה. ואם אותיות אלו יסתלקו לא יהיה יותר רקיע. כמו כן 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' מילים אלו מחזיקות את האדם, כמבואר בזוהר הק' באריכות. ועיקר הענין הוא האמונה שאנו מאמינים שע"י האותיות יש כח רוחני מיוחד המחיה כל דבר. ישנו עוד היאור נפלא מבעל ההפלאה על ענין חיות האותיות. כתוב באדם הראשון, 'ויפקחו עיני שניהם וידעו כי עירומים הם'. מקשה בעל ההפלאה מדוע לא כתוב 'ויראו' כי עירומים הם ומה שייך כאן לשון וידעו? ומבאר פירוש עצום, כי לפני חטא אדם הראשון לא היה צריך כלל לכל המְשָׁלִים, וכשהביא הקב"ה לאדם הראשון את אשתו, ראה בה רק את האותיות הק' המחיות אותה כגון שם אדנ"י וכדומ', וכן בכל דבר חיו חיים רוחניים בשלימות, אמנם לאחר החטא כתוב דייקא 'וידעו' כי עירומים הם ולא כתיב ויראו, משום שעד עתה כלל לא ראו זאת כיון שחיו ברמה רוחנית אחרת לגמרי בה רואים את הדברים ברובד שונה נעלה ורוחני יותר.

ממשיך הפרי הארץ ומסביר כי אם אדם לא מבין משמעות הדבר שאנו אומרים כאן והאותיות הם בשבילו בהעלם, זאת אומרת שהבעיה היא בו שהוא כל כך מגושם שלא מבין שהאותיות פועלות חיות. וא"כ מה יעשה האדם כדי לחדש דבר זה בקרבו.

נביא עוד דוגמא ליסוד שרוצה הפרי הארץ להעביר לנו. ומשל למהנדס שבא בהפסקת הצהרים לפועלים ומראה להם את התכנית הכתובה על הניר, ומראה להם: כאן שורה בלוקים, כאן חגורת בטון וכן הלאה... אך כשהולך צוחקים עליו הפועלים באמרם מה הוא מבין הלא אנחנו אלה ששמים בפועל את הבלוקים ומה הוא מבין בהיכן וכמה... ועוד אומרים לבעל הבית חבל על הכסף והזמן שאתה מבזבז בשבילי... כמו כן משה רבינו רצה להעביר לעם ישראל את המושג דביקות בה' על ידי המן ועל ידי הרוחניות שמביא אך בני ישראל [האספסוף, הערב רב] לא חפצו בזה אלא באוכל הפשוט ללא ההתקשרות לה'. וכפי שנראה להלן בבאיור הפרה"א.

"כללא דמילתא שחיות כל דבר הם האותיות שבתוכו ואם האדם חוטא ח"ו מכניס האותיות שהם החיות ברע ונותן כח ברע הגם שאינו נראה בעיני בשר האמת ידוע. ולכן נותן וידי דברים באומרו חטאתי במרירות לב מחמת יראת ה' ושיתוף אהבת ה' הרי מוציא אותיות המחיה מן הרע ונשאר הרע בלתי חיות וממילא בטל"

זה הפשט שאנו אומרים אשמנו בגדנו לפי סדר הא"ב כדי לתקן את כל האותיות שפגמנו בהם. וכמו כן הוא לימוד התורה הק'. מבארים בשם הרבי מברדיטשוב זי"ע, שאדם יכול לשמוע בכל יום את הבת קול אם יהיה דבוק ומאמין בצורה הראויה. ידוע גם על הרי"צ שהיה אומר מאמרים אחד אחרי השני, והסביר שכשם שאדם יוצא מקניה עם ידיים מלאות בשקיות ואם רוצים להוסיף לו עוד משהו כבר לא יכול כמו כן אם אדם עסוק כל הזמן בקדושה אין מקום לטומאה לתפוס אצלו מקום...

"והנה אם היה האדם זוכר ומשגיח בשעת לימוד התורה איך הוא מדבר אותיות התורה שבהם נברא העולם והוא בעצמו היה מתדבק בדברי אותיותיו אל שורשו אותיות התורה שנתנה בזה העולם בקולות וברקים למען תהיה יראת ה' על פניו לבלתי יחטא כמבואר בפסוק, ממילא היה היראה והפחד נופל עליו ובקולות וברקים עליו יופיע שלא יחטא ח"ו כי איך הוא האפשרות הענין לחטוא בהנה".

כך מבארים בשם הבעש"ט הק' מה שאמר להם משה רבינו 'ועתה אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים'... ולכאורה קשה כיצד זה יכול משה רבינו לצוותם לזה הלא היה קולות וברקים וכל הבריאה נדמה מרוב פחד וכיצד אומר להם אל תיראו? אלא הפשט הוא במילים 'אל תיראו', אל תחשבו לגשם הפחד בתוך דבר גשמי כי אין זה התכלית אלא התכלית היא לירוא יראה

רוחנית מאת ה' לבדו ולא לגשם את הפחד לדברים גשמיים... ואם תיראו יראה אמיתית רוחנית לראות את ה' דרך הפחד ולהתקשר אליו כי אז אתם לוקחים את אותיות הפחד ומעלים אותם אל שרשם כפי רצונו של מקום.

ר' אשר היה מבאר תמיד, כי הפחד הכי גדול של הצדיק אמת הוא שלא יתנתק אפילו לרגע אחד מה'. ובספר אור המאיר מרבה לדבר מגודל דבר זה, ובאורך דבריו כותב שכשיהודי יוצא מן העולם הזה כל התורה שלמד כראוי וכל המצבים שגילה שם את רצון הבורא שזה חלק גדול מקיום התורה שלו שבזה מעלה את האותיות הקדושות אל מקומם כפי שביראנו, אותיות אלו שומרות עליו מפני המזיקים ומפני העונשים הכי גדולים.

טעם לדבר באר ר' אשר זי"ע, כי ככל שאדם בעולם הזה חי בכל דבר שה' מנהיג אותו ולא חי עם הטבע, ואם מישהו מכעיס אותו או מצר לו כך או אחרת, בכל אופן הוא מפנה את זה לכיוון חיובי ולומד ממנו דרך לעבודת ה' ולא שונא לו, כי אז כשיבוא לעולם הבא לא יוכלו המזיקים לעשות לו כלום כי אין דבר עמהם. וכשם שלא היה לו דבר עם אותו אחד שהכעיס אותו בעולם הזה אלא רק ראה את הקב"ה באותו המצב כמו כן בעולם הבא יהיה לו דין ודברים רק עם הקב"ה ולא עם שום מזיק...

כעת מגיע הפרה"א לנקודת ההתחלה. כי לא לחינם קבל משה רבינו לפני ה'.

"והנה ידוע כי משה היה הדעת של כל ישראל שהם ששים ריבוא נשמות והנה המן היה בזכות משה להחיות את ישראל בלחם מן השמים שהוא רוחני טעם לבד כל מה שרצו לטעום שהוא החיות לבד בלי שום גשם... משא"כ באכילה גשמיות שהוא נרגן מפריד אלוף. כמו שהזהיר לא לאכול לב של בהמה מפני היות נפש הבהמית תלוי בו. והנה ישראל שאכלו מן פסקה זוהמתן ולא נתאוו ונתקשרו לשום תאוה ואהבה גשמיות בלתי לה' לבדו. אבל האספסוף אשר לא מבני ישראל המה הגם שנזדככו באכילת המן אעפ"כ התאוו תאוה, פירוש תאוה גשמית כי לא מבני ישראל המה ואי אפשר להם להיות כל חיותם מן הדעת"...

מבאר הפרי הארץ כי משה רבינו ע"ה היה פרוש לגמרי מן הגשמיות כפי שידוע שהיה פרוש מן האשה והיא רומזת לגשמיות. ועל כן יכול היה להשפיע לבנ"י מן שהוא אוכל רוחני שמזין רק דרך האותיות ולא בדרך גשמית. וזו הסיבה גם שיכלו לטעום כל טעם שרצו באוכל, כי מאכל זה לא היה מוגבל גשמית. ולכן מובא לא לאכול לב של בהמה כי שם מורכבת חיות נפש הבהמית שבה ואדם שאוכל את זה מגשם את עצמו מאוד, ואם כן אדם שאוכל אכילה גשמית, לא רק שלא מזדכך מזה אלא ח"ו אדרבה מוריד את עצמו ואת החיות שבו לסטרא אחרא - לצד הרע שבו. וזה היה האספסוף כיון שבני ישראל עצמם יכלו להיות ניזונים רק מן הדעת הרוחנית. אבל האספסוף שהיו הערב רב ממצרים שהסתפחו על עדת בני ישראל, הם לא יכלו לסבול הרוחניות הזו ורצו בשר בגשמיות ללא החיבור עם ה' ר"ל. וכן מובא גם בפרשת דברים בפרי הארץ, על הפסוק 'איכה אשא לבדי' איכה ישבה בדד' ומבאר - פירוש בדד, גלמוד. כמה דאת אמר במצורע 'בדד ישב' יחידי. כי הם פירשו מן התורה כל עיקר והם לבדם והתורה לבדה.

זה מה שאמרו 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם' חינם מן המצוות, ללא רוחניות וללא התקשרות. וזה מה שמשה רבינו זעק לה' 'כשש מאות אלף רגלי' – הלא כל כלל ישראל כלולים בשש מאות אותיות התורה הק' וכיצד זה אגשם אותם כעת ואתן להם בשר, ויתקשרו כולם בגשמיות ויכניסו את הדעת ברע ח"ו... ולכן אמר 'הרגני נא הרוג ואל אראה ברעתי' מבאר הפרי הארץ, כי מכיון שרצו אוכל גשמי הרי הם מבקשים להתנתק מה' ונתק שכזה הרי הוא כמיתה, וא"כ הרגני נא הרוג כי מה ההבדל כבר בין מיתה כזו או מיתה של התנתקות... ע"כ. ומסיים הפרי הארץ: יחננו דעה בינה והשכל אמן כן יהי רצון.

*

היצוניות ופנימיות

תמצית חג שבועות: אדמו"ר זצוק"ל נהג לספר, על הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן זי"ע ששאל פעם את הרה"ק מרז"ין זי"ע, כמה קרעפלאך יש לאכול בשבועות, הלא אחד זהו מעט מדי, שניים יש בעיה של זוגות כמובא בגמ', ושלוש הם מדי הרבה?...?

ענה לו הרבי מרוז'ין: שיכינו קרעפל אחד שגדול כשניים ואז לא תהיה בעיה של זוגות וגם לא יהיה מעט מדי... ובהמשך יתבאר ענין זה אי"ה.

בנתינת התורה ביארנו עפ"י הפסוק 'וכל העם רואים את הקולות', יש דיבור ויש קול. הקול הוא מופשט והדיבור הוא הצמצום של הקול. הקב"ה נתן לנו את הדיבור של התורה הק', כלומר הצמצום של המילים והמצוות והסוגיות לא בשביל שנישאר בצמצום של הידיעה בלבד אלא בכדי שנפשיט את הדברים ונגיע ע"י התורה לדביקות בורא. וזה ע"י אמונה, כי התורה הק' נותנת לאדם כח להפשיט כל מצב ולהחזיר אותו לבורא עולם.

דוד המלך ע"ה שיומא דהילולא שלו חל בחג שבועות היה חי כל חייו בהפשטה. ודוגמא אחת לכך היה מבאר ר' אשר זי"ע תמיד בעניין 'אהבה שאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן'. ובאר, כי כשם שאנו יודעים שאי אפשר להגיע לתורה לשמה רק אחרי שעוברים את הדרך של תורה שלא לשמה, וכבר ביארנו באריכות מושג זה בשיעורי הפרי הארץ זי"ע, כך דוד המלך ע"ה הגיע לאהבה שאינה תלויה בדבר, רק לאחר שתחילה היתה אהבתם אהבה התלויה בדבר. אהבה התלויה בדבר היא כששני אנשים מבינים איש את רעהו ומחוברים באותו עניין. ולאחר מכן הקב"ה זורק ביניהם ניסיון שלכל אחד יהיה טענות על חברו, וייגמר אינטרס החיבור. ובהמשך הדברים נבאר כיצד ומדוע מתרחש דבר זה.

הפרי הארץ מבאר במכתב י"ב בנושא 'בכל דרכיך דעהו', ושם כותב שהקשר של האדם עם הבורא מובל ע"י מידות. הדבק במידותיו – כבר ביארנו בהרחבה בעלונים קודמים שאין אפשרות לדלג על המהלך הזה של עבודה דרך המידות כי רק כך ישנה אפשרות להשיג ולהכיר בדביקות בורא. לדוגמא, אם אדם מקבל תאוה לאוכל, הרי שיש שם ניצוץ של אהבה פנימית רוחנית לקשר בורא, מלבד האהבה הגשמית הגופנית לאוכל. א"כ היכן שיש לאדם משיכה לאוכל דבר מה הוא שיש לו ניצוץ פנימי שהקב"ה שולח לו כדי שיתקשר עימו דרך האוכל הזה, ואוכל שאדם לא נמשך לאוכלו סימן הוא שאין שם ניצוץ שאדם יכול להתקשר עימו ועל כן אינו מרגיש אליו משיכה...

(ובמאמר המוסגר ישנם אנשים שמכריחים את ילדיהם לאכול, וברמת העבודה הפנימית יש להם לדעת כי אם ילד לא רוצה לאכול סימן הוא שאין לו קשר וניצוץ רוחני שם לאהבת ה' באוכל הזה ועל כן לא יעזור ההכרח)... אמנם יש להבין מה קורה לאחר שהאוכל כבר לא נמצא כאן, הרי שהניצוץ של המשיכה לאוכל נגמר, וא"כ לאן הוא נעלם? ויותר מזה יש להבין, כי כל זה טוב ויפה כשמדברים במשיכה של האדם לדברים המותרים, אך ישנם מצבים שאדם נמשך לדברים האסורים שהתורה אומרת לא להימשך אליהם כיצד נבאר דבר זה בדברים האסורים? בפרשת ראה מבאר הפרה"א זי"ע, שבכל אדם ישנם רמ"ח איברים ושס"ה גידים כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, כשבכל מצוה ומצוה מקיים הרי הוא מתחבר עם הא"ס ב"ה, ובזוה"ק מובא שלא רק זאת אלא בכל מצוה שאדם עושה הוא מתקשר עם כל מצוות התורה כי למעלה הכל הוא אחדות אחת...

'בכל דרכיך דעהו' בכל דרך שהקב"ה מביא לאדם צריך למצוא שם את הקשר שלו עם הקב"ה. עכ"פ כשמתעוררת לאדם אהבה או יראה, יש לו שתי אפשרויות או להתחבר לאהבה הגשמית ואז הוא לא מחובר לקב"ה, או לאהבה הפנימית הרוחנית ואז אין לו את האהבה הפשוטה הגשמית וא"כ מה יעשה? ויש לבאר כי המטרה היא כפי שביארנו להגיע לאהבה הרוחנית, אך הדרך להגיע לזה חייבת לעבור דרך אהבה גשמית כדי שאדם ישיג מהי אהבה בכלל... ולכן מתעוררת באדם אהבה או יראה חיצונית כדי שיהיה מה מתעורר בו, ולאחר מכן יתבונן ויגיע דרך זה לאהבה הפנימית שהקב"ה מבקש מאיתו, וכן בכל המידות.

דוד המלך ע"ה ויהונתן בכל פעם שנפגשו עבדו על עצמם לראות שהמשיכה שיש להם בקשר הזה היא נקודה פנימית של קשר בורא. וכפי שמרמז על כך בתהלים **'לך אמר לבי בקשו פני את פניך ה' אבקש'**, כלומר לך אמר ליבי בקשו פני – לשון פנימיות, בכל פעם לחפש את קשר הבורא דרך הקשר הגשמי, וממילא לאחר שביטלו את עצמם באהבה התלויה בדבר כמו כן יכלו להמשיך להיות בקשר מתמיד גם ברמה הגבוהה יותר של אהבה שאינה תלויה בדבר – קרי: כשיש כבר סיבות הנוגדות את החברות הגשמית שאם לא היו חיים שם בקשר בורא הרי שהיו יכולים להיות השונאים הגדולים ביותר... (ולדוגמא שליהונתן יכול היה להיות כאב גדול מכך שיתכן שדוד המלך ע"ה הולך להיות מלך ישראל במקומו)... יתירה מזו כל פעם שאחד מתעורר לראות את פנימיות הדברים הוא מעורר גם את הפנימיות של השני ממילא כפי שביארנו שפנימיות הכל אחד הוא ואחד מרים ומחזק את השני. כמו כן כשיש לאדם אהבה או יראה שהתורה אוסרת כגון במצוות לא תעשה הרי שהקב"ה כעת רוצה להתגלות לאדם ע"י שיפנה את אותה התאוה לקשר פנימי כי כך רצונו ית' להתגלות לאדם לפי שורש נשמתו ודרכו...

כמו כן יובן גם מה שענה הרה"ר מרוז'ין: כשעושים קרעפל אחד גדול כלומר שמאחדים הכל לאחד כבר אין שום שאלות לא של זוגות ולא של גודל כי כשיש אחדות אין שאלות...

"קוב"ה ואורייתא וישראל"

"בפסוק והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה וכו' בוכה למשפחותיו, ופרש"י ז"ל על העריות וכו'. והענין משה שהקשה לדבר למה הרעות וכו' ואם ככה את עושה לי וכו' ואל אראה ברעתי"...

משה רבינו השפיע לעם ישראל שהקב"ה יוריד להם מן. המן היה כולו רוחני, ויכלו לטעום בו כל טעם שרצו, וכן ידוע שהיה בו סגולות רפאיות וכדומ' כמובא במדרש, א"כ קשה מה ראו חלק מהעם להתאוות דווקא לבשר? ומה הפשט בזה שמשה רבינו ע"ה מסכים לההרג בשל כך כדי לא לראות ברע עמו כדכתיב הרגני נא הרג ואל אראה ברעתי?

"הענין הוא על דרך ארז"ל באבות בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת וכו', הנה ידוע ששים רבוא נשמות ישראל וכמו כן אותיות התורה כידוע שאורייתא וקב"ה וישראל כולא חד".

כל חיות העולם היא מהתורה. הקב"ה צמצם את כל חיות העולם בתוך אותיות התורה הק', ובכל אות ואת יש כח מיוחד וצירוף מיוחד שבכוחו להחיות את הבריאה. אמנם מבאר הפרה"א אין אנו רואים את זה בבירור אך בכח זה קיים, כי באורייתא ברא קוב"ה עלמא. אך כיון שכבר ציטט לנו הפרה"א את המאמר קוב"ה ואורייתא וישראל כולא חד, א"כ צריך ביאור מה קשר הישראל לכל זה?

כשאדם מדבר דיבורים הרי שהם אותיות וע"י דיבורו שבזה נבדל מן הבהמה ושאר הבריאה, גורם לפעולות של ממש בבריאה כיון שהם האותיות והחיות שדיברנו לעיל. אם אדם ידבר כפי שצריך ע"י האותיות הוא מחיה את הבריאה, משא"כ אם מדבר דיבורים בטלים וק"ו אסורים שבזה מפנה את חיות הקדושה ומחיה בזה את הסט"א ר"ל. וכותב הפרה"א יסוד נורא וז"ל:

"ואם האדם חוטא ח"ו מכניס האותיות שהם החיות ברע ונותן כח ברע, הגם שאינו נראה בעיני בשר האמת ידוע". הקב"ה משגיח מן החלונות ומציץ מן החרכים, מבאר המאור עיניים, שכאדם חוטא הוא מסתגר בחדרי חדרים כדי שאף אחד לא יתפוס אותו בקלקלתו. אך הקב"ה הוא רחמן ומחיה אותו גם שם, וזה הביאור משגיח מן החלונות שמחיה גם כשחוטא בסתר, הקב"ה כביכול מצמצם עצמו עוד ועוד כדי להחיות אותו שם.

משה רבינו היה נאמן כפי שכתוב "בכל ביתי נאמן הוא" נאמן הוא מי שמשתמש במה שנותנים לו למטרה הנצרכת בלבד! כשהקב"ה נותן לאדם חיות הוא צריך להיות בבחינת 'נאמן', להשתמש בכלים שלו לעבודת השם, לגלות את הקב"ה בעולם ולתת כח וחיות לעצמו בקדושה. ואם חוטא הרי שמעל ולקח את החיות הזו לרעות בשדות זרים ובמקום לחיות בקשר עם הבורא, חי בנתק ובהכרח שיתנו לו חיות בצמצום גדול מאד וזה ודאי חוסר בנאמנות.

"ולכן נותן וידי דברים באומרו חטאתי במרירות לב מחמת יראת ה' ושתוף אהבת ה' הרי מוציא אותיות המחיה מן הרע ונשאר הרע בלתי חיות וממילא בטל"

כשאדם מתודה הוא בעצם מודה בנתק שלו עם ה', ומתחרט על כך ומקבל על עצמו לעתיד להשתדל לא לשכוח את ה', וע"י שמדבר את דברי הוידי חוזר ומתקשר בבורא עולם, ובכך גורם שמוציא באותו רגע את החיות הזו מהסט"א, כי האדם תמיד משתמש בחיות שמקבל מאת השם, או לקשר עם ה' או לנתק ח"ו מה' ולקשר עם הסטרא אחרא. וכאשר חוזר בתשובה ממילא מתנתק מהקשר של הסט"א וכבר אין להם יניקה ממנו ובטלים.

"והנה אם היה האדם זוכר ומשגיח בעת לימוד התורה איך הוא מדבר אותיות התורה שבהם נברא העולם, והוא בעצמו היה מתדבק בדברי אותיותיו אל שורשו... היה היראה והפחד נופל עליו ובקולות וברקים עליו יופיע שלא יחטא ח"ו. וזהו ענין בת קול שיוצאת מהר חורב"...

כשאדם עוסק בתורה צריך להתבונן קודם שכל אות ואות יש בה חיות אלוקית וכך לומד עם קשר בורא, אך אם לומד באופן שמנותק מה', וכל מגמתו היא להחכים ולגדל את עצמו וכלל לא חושב מחיות ה', עליו אמרו "אוי לו מעלבונה של תורה שבתוכו", מאחר שהוא לומד בלי דביקות ולא חושב לרגע שהוא עצמו חלק בלתי נפרד מהתורה הזו, וכבר ידוע שישראל"ל הם ר"ת של יש שישים ריבוא אותיות לתורה, והפרי הארץ מכנה אותו בכינוי של 'נזוף', כפי שכתוב בגמ', שאדם שנוזפים בו, "אזל סומקא ואתי חיוורא", והכוונה שנהיה חיוור, כי הסומקא הוא אדום כי הוא החיות שיש לאדם, וע"י שלומד תורה לא כפי שצריך או מדבר מה שלא צריך גורם לנתק בחיותו עצמו, ולכן הוא נזוף שכן מאדום שהוא החיות שלו נהפך ללבן שהוא בלא שום חיות.

"זוהו ארז"ל שכל נפשות ישראל שיהיו עד משיח כולם עמדו בסיני שהם האותיות של שרשם המזכירים אותם". מספרים על המגיד ממעזריטש שהיה מלמד דרדקי, ולא היה ילד אחד שלא שמע אצלו את הקולות וברקים, כ"כ עבד להחדיר בהם את פנימיות התורה והתקשרות לבורא על ידה...

"והנה ידוע כי משה היה הדעת של כל ישראל שהם ס' רבוא נשמות, והנה המן היה בזכות משה להחיות את עם ישראל בלחם שהוא רוחני טעם לבד כל מה שרצו לטעום שהוא החיות לבד בלי שום גשם"...

משה רבינו ע"ה הוא הצדיק המקשר את כל כלל ישראל לאביהם שבשמים, ולכן הוא קשור גם בכל התורה שהרי ישראל"ל הם ששים ריבוא אותיות התורה כדביארנו. והמן שהיה מזון רוחני ללא שום גשם טעמו בו ישראל כל טעם שרצו, כי הרוחני המופשט כל אדם יכול להטותו לאן שירצה אם לטוב ואם למוטב.

"משא"כ באכילה גשמית שהוא נרגן מפריד אלוף".

במאכל הגשמי הוא כבר נפרד ומצומצם יותר, מפריד אלוף – הוא מלשון אל"ף, והאות אל"ף הינה מורכבת מב' יודין ואות וא"ו באמצע המחברת בין שניהם. יו"ד התחתונה היא כנגד חכמה תתאה והיו"ד העליונה היא כנגד חכמה עלאה, והיהודי הוא הוא"ו המחבר בין שני החכמות על ידי עבודתו בקודש

"והנה ישראל שאכלו מן פסקה זוהמתן ולא נתאוו ונתקשרו לשום תאוה ואהבה גשמיות בלתי לה' לבדו. אבל האספסוף... התאוו תאוה"

משה רבינו הביא את כלל ישראל למצב של אכילת מן רוחני ללא שום הצטרפות גשמית, קשר עם הקב"ה עם עבודה תמידית. אך האספסוף שלא היו מן בני ישראל לא יכלו לסבול את הדרגא הזו של קשר רק עם דעת ללא שום סממן גשמי, **ולכן התאוו תאוה גשמית על אף שהזדככו מהמן.**

ומזה חשש משה רבינו שהוא השפיע לבני"י דעת ופחד שהאספסוף יגשמו את זה ויביאו לנתק בין הקב"ה ובני"י.

"זוהו הרגני נא הרוג כי הוא והן הכל אחד, ונחות דרגא קרוי מיתה והריגה. יחננו דיעה בינה והשכל אמן כן יהי רצון".

"והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה, בוכה למשפחותיו ופירש"י ז"ל על העריות. והענין משה שהקשה לדבר למה הרעות וכו' ואם ככה את עושה לי וכו' ואל אראה ברעתי ודבריו שש מאות אלף רגלי וכו' ואתה אמרת וכו'".

יש להבין לכאורה כיצד יתכן שמשה רבינו שהיה מנהיגם של כלל ישראל והורה להם את הדרך לקרבת ה', זונח כביכול את תפקידו ומדבר קשות לפני ה', ומה טמון באותם דיבורים קשים? מבאר הפרי הארץ זי"ע שכאן מונח יסוד גדול בכל מהלך הענינים. והפרה"א כדרכו בונה זאת שלב אחר שלב כדלהלן:

"הענין הוא על דרך ארז"ל באבות בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה. הנה ידוע ששים רבוא נשמות ישראל וכמו כן אותיות התורה כידוע שאורייתא וקב"ה וישראל כולא חד, וישראל הן הן גופי התורה".

כהקדמה לדברי הפרה"א יש להבין קודם מה נתחדש בקבלת התורה שלא היה קודם לכן. הלא התורה נכתבה אלפיים שנה לפני בריאת העולם, וישיבות רבות היו לפני מתן תורה, כישיבת שם ועבר ויצחק אבינו ע"ה ואברהם אבינו ע"ה כמובא? אך יש לומר כי לפני מתן תורה היו חוקי ומשפטי התורה הק' כפי שהם. אך בנתינת התורה התחדש משהו שלא היה. שם נתקיים מאמר 'אנכ"י' אנא נפשית כתבית יהבית. נותן התורה התלבש בתוך אותיות התורה הק' ומאז כל מי שלומד את התורה הוא מתקשר ומתחבר עם נותן התורה. זאת אומרת שהתורה בהר סיני נהייתה הדבר המקשר בין ישראל ובין אביהם שבשמים, התורה נותנת לאדם את הכח להיות אחד עם הרבש"ע ללא שום פירוד בכל דרכיו של האדם... וזה הביאור במה שאנו אומרים

בכל יום 'אני מאמין באמונה שלימה שזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא ית"ש', ובעצם מדוע זה משנה שלא תהא תורה אחרת ומה יקרה אם יהיה תורה אחרת? רק מכיון שכעת לאחר מתן תורה הקב"ה מתגלה אלינו דרך התורה הקב"ה, אין זה כבר מקבץ של חוקים שהיום מחליטים כך ומחר אחרץ כדרך 'דעת' בני אדם להבדיל, אלא זו התגלות מיוחדת ששם הקב"ה באותיות התורה, ורק לעינינו נראים הדברים כחוקים פשוטים כדי לשבר את אוזננו ודעתנו אך אמנם אנו מאמינים שזאת התורה לא תהא מוחלפת כיון שיש לנו שם עומק של התקשרות עם הבורא ואת זה אי אפשר לשנות.

בשם החידושי הרי"ם אומרים באותו ענין כי נתינת התורה היא כידוע נישואין של השכינה הקב"ה עם כלל ישראל, אך כאן טמון דבר נוסף, כי גירושין עם התורה אי אפשר לעשות, שכן ידוע הכלל שאם 'משלחה והיא חוזרת' איננה מגורשת. כמו כן להבדיל התורה הקב"ה היא בבחינת משלחה והיא חוזרת. אם יהודי רוצה חס ושלום להיפרד מן התורה הוא לא יכול לעולם מכיון שהיא תמיד חוזרת שכן היא חלק בלתי נפרד ממנו. וזה מה שכותב הפרי הארץ שישראל הן הן גופי התורה. בני ישראל הינם חלק מגוף התורה בעצמה, כידוע שיש ששים ריבוא אותיות בתורה כנגד ששים ריבוא נשמות ישראל. בראשי"ת – יש ששים ריבוא אותיות בתורה...

"ידוע באורייתא ברא קוב"ה עלמא שהן אותיות ואין לך דבר בעולם בלתי אותיות המחיה אותו שהם מאמרו של הקב"ה ואם האותיות הם בהעלם ואינם ניכרים הנה האדם המדבר קודם שמדבר דבר מה הרי הדיבור והאותיות הם בכח ואינם ניכרים".

התורה היא מורכבת מאותיות שבהן נברא העולם. בשם הבעש"ט הקב"ה מבארים את הפסוק, 'לעולם ה' דברך נצב בשמים'. כשאמר הקב"ה 'יהי רקיע' - אותיות אלו מחזיקים את השמים מאז ועד היום הזה. ואם אותיות אלו יסתלקו לא יהיה יותר רקיע. כמו כן 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' מילים אלו מחזיקות את האדם, כמבואר בזוהר הקב"ה באריכות. ועיקר הענין הוא האמונה שאנו מאמינים שע"י האותיות יש כח רוחני מיוחד המחיה כל דבר. ישנו עוד היאור נפלא מבעל ההפלאה על ענין חיות האותיות. כתוב באדם הראשון, 'ויפקחו עיני שניהם וידעו כי עירומים הם'. מקשה בעל ההפלאה מדוע לא כתוב 'ויראו' כי עירומים הם ומה שייך כאן לשון וידעו? ומבאר פירוש עצום, כי לפני חטא אדם הראשון לא היה צריך כלל לכל המַשְׁלִים, וכשהביא הקב"ה לאדם הראשון את אשתו, ראה בה רק את האותיות הקב"ה המחיות אותה כגון שם אדנ"י וכדומ', וכן בכל דבר חיו חיים רוחניים בשלימות, אמנם לאחר החטא כתוב דייקא 'וידעו' כי עירומים הם ולא כתיב ויראו, משום שעד עתה כלל לא ראו זאת כיון שחיו ברמה רוחנית אחרת לגמרי בה רואים את הדברים ברובד שונה נעלה ורוחני יותר.

ממשיך הפרי הארץ ומסביר כי אם אדם לא מבין משמעות הדבר שאנו אומרים כאן והאותיות הם בשבילו בהעלם, זאת אומרת שהבעיה היא בו שהוא כל כך מגושם שלא מבין שהאותיות פועלות חיות. וא"כ מה יעשה האדם כדי לחדש דבר זה בקרבו.

נביא עוד דוגמא ליסוד שרוצה הפרי הארץ להעביר לנו. ומשל למהנדס שבא בהפסקת הצהרים לפועלים ומראה להם את התכנית הכתובה על הניר, ומראה להם: כאן שורה בלוקים, כאן חגורת בטון וכן הלאה... אך כשהולך צוחקים עליו הפועלים באמרם מה הוא מבין הלא אנחנו אלה ששמים בפועל את הבלוקים ומה הוא מבין בהיכן וכמה... ועוד אומרים לבעל הבית חבל על הכסף והזמן שאתה מבזבז בשבילו... כמו כן משה רבינו רצה להעביר לעם ישראל את המושג דביקות בה' על ידי המן ועל ידי הרוחניות שמביא אך בני ישראל [האספסוף, הערב רב] לא חפצו בזה אלא באוכל הפשוט ללא ההתקשרות לה'. וכפי שנראה להלן בביאור הפרה"א.

"כללא דמילתא שחיות כל דבר הם האותיות שבתוכו ואם האדם חוטא ח"ו מכניס האותיות שהם החיות ברע ונותן כח ברע הגם שאינו נראה בעיני בשר האמת ידוע. ולכן נותן וידי דברים באומרו חטאתי במרירות לב מחמת יראת ה' ושיתוף אהבת ה' הרי מוציא אותיות המחיה מן הרע ונשאר הרע בלתי חיות וממילא בטל".

זה הפשט שאנו אומרים אשמנו בגדנו לפי סדר הא"ב כדי לתקן את כל האותיות שפגמנו בהם. וכמו כן הוא לימוד התורה הקב"ה. מבארים בשם הרבי מברדיטשוב זי"ע, שאדם יכול לשמוע בכל יום את הבת קול אם יהיה דבוק ומאמין בצורה הראויה. ידוע גם על הריי"צ שהיה אומר מאמרים אחד אחרי השני, והסביר שכשם שאדם יוצא מקניה עם ידיים מלאות בשקיות ואם רוצים להוסיף לו עוד משהו כבר לא יכול כמו כן אם אדם עסוק כל הזמן בקדושה אין מקום לטומאה לתפוס אצלו מקום...

"והנה אם היה האדם זוכר ומשגיח בשעת לימוד התורה איך הוא מדבר אותיות התורה שבהם נברא העולם והוא בעצמו היה מתדבק בדברי אותיותיו אל שורשו אותיות התורה שנתנה בזה העולם בקולות וברקים למען תהיה יראת ה' על פניו לבלתי יחטא כמבואר בפסוק, ממילא היה היראה והפחד נופל עליו ובקולות וברקים עליו יופיע שלא יחטא ח"ו כי איך הוא האפשרות הענין לחטוא בהנה".

כך מבארים בשם הבעש"ט הק' מה שאמר להם משה רבינו 'ועתה אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים'... ולכאורה קשה כיצד זה יכול משה רבינו לצוותם לזה הלא היה קולות וברקים וכל הבריאה נדמה מרוב פחד וכיצד אומר להם אל תיראו? אלא הפשט הוא במילים 'אל תיראו', אל תחשבו לגשם הפחד בתוך דבר גשמי כי אין זה התכלית אלא התכלית היא לירוא יראה רוחנית מאת ה' לבדו ולא לגשם את הפחד לדברים גשמיים... ואם תיראו יראה אמיתית רוחנית לראות את ה' דרך הפחד ולהתקשר אליו כי אז אתם לוקחים את אותיות הפחד ומעלים אותם אל שרשם כפי רצונו של מקום.

ר' אשר היה מבאר תמיד, כי הפחד הכי גדול של הצדיק אמת הוא שלא יתנתק אפילו לרגע אחד מה'. ובספר אור המאיר מרבה לדבר מגודל דבר זה, ובאורך דבריו כותב שכשיהודי יוצא מן העולם הזה כל התורה שלמד כראוי וכל המצבים שגילה שם את רצון הבורא שזה חלק גדול מקיום התורה שלו שבזה מעלה את האותיות הקדושות אל מקומם כפי שביראנו, אותיות אלו שומרות עליו מפני המזיקים ומפני העונשים הכי גדולים.

טעם לדבר באר ר' אשר זי"ע, כי ככל שאדם בעולם הזה חי בכל דבר שה' מנהיג אותו ולא חי עם הטבע, ואם מישהו מכעיס אותו או מצר לו כך או אחרת, בכל אופן הוא מפנה את זה לכיוון חיובי ולומד ממנו דרך לעבודת ה' ולא שונא לו, כי אז כשיבוא לעולם הבא לא יוכלו המזיקים לעשות לו כלום כי אין דבר עמהם. וכשם שלא היה לו דבר עם אותו אחד שהכעיס אותו בעולם הזה אלא רק ראה את הקב"ה באותו המצב כמו כן בעולם הבא יהיה לו דין ודברים רק עם הקב"ה ולא עם שום מזיק...

כעת מגיע הפרה"א לנקודת ההתחלה. כי לא לחינם קבל משה רבינו לפני ה'.

"והנה ידוע כי משה היה הדעת של כל ישראל שהם ששים ריבוא נשמות והנה המן היה בזכות משה להחיות את ישראל בלחם מן השמים שהוא רוחני טעם לבד כל מה שרצו לטעום שהוא החיות לבד בלי שום גשם... משא"כ באכילה גשמיות שהוא נרגן מפריד אלוף. כמו שהזהיר לא לאכול לב של בהמה מפני היות נפש הבהמית תלוי בו. והנה ישראל שאכלו מן פסקה זוהמתן ולא נתאוו ונתקשרו לשום תאוה ואהבה גשמיות בלתי לה' לבדו. אבל האספסוף אשר לא מבני ישראל המה הגם שנדדככו באכילת המן אעפ"כ התאוו תאוה, פירוש תאוה גשמית כי לא מבני ישראל המה ואי אפשר להם להיות כל חיותם מן הדעת"...

מבאר הפרי הארץ כי משה רבינו ע"ה היה פרוש לגמרי מן הגשמיות כפי שידוע שהיה פרוש מן האשה והיא רומזת לגשמיות. ועל כן יכול היה להשפיע לבני"י מן שהוא אוכל רוחני שמזין רק דרך האותיות ולא בדרך גשמית. וזו הסיבה גם שיכלו לטעום כל טעם שרצו באוכל, כי מאכל זה לא היה מוגבל גשמית. ולכן מובא לא לאכול לב של בהמה כי שם מורכבת חיות נפש הבהמית שבה ואדם שאוכל את זה מגשם את עצמו מאוד, ואם כן אדם שאוכל אכילה גשמית, לא רק שלא מזדכך מזה אלא ח"ו אדרבה מוריד את עצמו ואת החיות שבו לסטרא אחרא - לצד הרע שבו. וזה היה האספסוף כיון שבני ישראל עצמם יכלו להיות ניזונים רק מן הדעת הרוחנית. אבל האספסוף שהיו הערב רב ממצרים שהסתפחו על עדת בני ישראל, הם לא יכלו לסבול הרוחניות הזו ורצו בשר בגשמיות ללא החיבור עם ה' ר"ל. וכן מובא גם בפרשת דברים בפרי הארץ, על הפסוק 'איכה אשא לבדי' איכה ישבה בדד' ומבאר - פירוש בדד, גלמוד. כמה דאת אמר במצורע 'בדד ישב' יחידי. כי הם פירשו מן התורה כל עיקר והם לבדם והתורה לבדה.

זה מה שאמרו 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם' חינם מן המצוות, ללא רוחניות וללא התקשרות. וזה מה שמשה רבינו זעק לה' 'כשש מאות אלף רגלי' – הלא כל כלל ישראל כלולים בשש מאות אותיות התורה הק' וכיצד זה אגשם אותם כעת ואתן להם בשר, ויתקשרו כולם בגשמיות ויכניסו את הדעת ברע ח"ו... ולכן אמר 'הרגני נא הרוג ואל אראה ברעתי' מבאר הפרי הארץ, כי מכיון שרצו אוכל גשמי הרי הם מבקשים להתנתק מה' ונתק שכזה הרי הוא כמיתה, וא"כ הרגני נא הרוג כי מה ההבדל כבר בין מיתה כזו או מיתה של התנתקות... ע"כ. ומסיים הפרי הארץ: יחננו דעה בינה והשכל אמן כן יהי רצון.

*